

“L’humor és la barrera que em protegeix de l’esquizofrènia de viure a Israel”

Etgar Keret (Tel-Aviv, 1967), escriptor, guionista i director de cinema, és un dels narradors actuals més coneguts arreu del món. Proa li ha traduït un dels seus darrers reculls, *De sobte truquen a la porta*. La versió, feta a través de l’anglès, és d’Albert Torrecasana.

—**Quan el relat està explicat en primera persona, aquesta primera persona s’acosta molt a l’autor?**

—Sí. La realitat que explico és ficció, una invenció, però el personatge narrador s’acosta, com dieu, a la meva pròpia persona.

—**Si diu que els que “som liberals d’esquerres no ens podem esbravar amb ningú”, a diferència dels de dretes amb els àrabs o els racistes amb els negres, cal entendre que parla l’autor?**

—Plenament. A Israel la realitat és tan dura i crispada que et porta a integrar-te en un grup o a triar quin col·lectiu odies. Però la gent liberal d’esquerres no tenim el privilegi de culpabilitzar ningú i hem d’acceptar a conviure amb persones de pensament diferent del nostre, ja dins de la meva família. El meu pare és de dretes. El meu germà gran, antisionista anarquitzant i la meva germana, religiosa hebrea. No estic d’acord amb ells, però no puc odiar-los, ni a ells ni al grup de persones que puguin compartir les seves idees.

—**La figura del soldat, el terrorisme i el menjar jueu hi apareixen sovint, als vostres contes. Penseu que cal incloure alguns dels trets més destacats de la vida d’Israel, encara que els contes no siguin del tot realistes?**

—Sí, perquè parteixo sempre de la realitat que m’envolta. I l’exèrcit i el terrorisme formen part de la meva vida quotidiana. El que sovint descriu és la gran tensió que hi ha entre la gent més culta i liberal, i la violència, inseparable de l’Orient Mitjà. En la societat israeliana hi ha una mena d’esquizofrènia per aquesta tensió, que a vegades es dona dins d’una mateixa persona. El meu acupuntor és un humanista que no deixa veure la televisió als seus fills, per la violència que s’hi veu, i de jove va ser oficial d’elit hebreu al Líban, i va haver de matar moltes persones. I amics meus de joventut, durant el servei militar es treien l’uniforme els caps de setmana per cridar a favor de la pau, en manifestacions de l’esquerra.

—**Escriviu diversos contes alhora, bo i alternant-los?**

LOREDI PIJAY

Etgar Keret és un mestre del relat curt. L’editorial Proa li ha publicat el recull *De sobte truquen a la porta*.

—No. Puc tenir moltes idees, al dia, però quan m’assec a escriure n’escric només un.

—**Idees que deveu apuntar en un bloc de notes.**

—Tampoc. Només la idea que perdura és la que aprofito.

—**No us sentiu condemnat a veure la vida en forma de conte?**

—Gens ni mica. No me’n sento pas esclau. Per a mi, escriure és veure les coses que passen al món i donar-hi un sentit, salvar-les d’una realitat plana, arbitrària, sense context. Les persones que no poden veure la vida com un conte són les condemnades. La meua capacitat per a construir un conte m’omple tant emocionalment com mentalment. Com si fos capaç d’estovar l’arbitrarietat inflexible de la vida. Per a mi un conte és com la fe per als creients, que dona sentit a les seves vides.

—**Quan teniu la idea del conte i el comenceu a escriure, ja en teniu pensat el desenllaç?**

—No. Desconec el final, quan el començo. Precisament el que em motiva a fer-lo és descobrir com acabarà. Quan un dels meus personatges obre una porta, en aquell moment jo no sé encara què hi trobarà al darre. La gran part dels escriptors que conec agafen el cotxe i saben que, des del punt A, han d’arribar al punt B. Jo ni tan sols pujo al meu cotxe. Faig auto-estop sense saber on em durà el cotxe que em puja.

—**Si hagués de descriure el que feu, diria que és com si Groucho Marx reescriu Kafka. Hi esteu d’acord?**

—Són, efectivament, dos dels meus autors preferits i espero que m’hagin influït. Kafka ha estat molt important en la meua vida. Quan el vaig llegir, durant el servei militar, va ser quan vaig pensar que jo també podia escriure. Em va agradar saber que hi havia una altra persona tan o més angoixada que jo. Amb la tradició literària israeliana no m’hi podia identificar, perquè era plena de profetes laics, mentre que Kafka parla de la feblesa humana i planteja preguntes que no tenen resposta.

—**L’humor seria, doncs, pel que dieu, una defensa contra l’esquizofrènia que us envolta?**

—Sí, una barrera entre un mateix i una realitat insuportable. És l’*airbag*, que s’obre en un moment de perill.

Lluís Bonada